

การวางแผนกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร

PLANNING SECONDARY SCHOOL

LOCATIONS IN BANGKOK

โดย

เรืออากาศเอก รังสรรค์ กัณฑ์เนตร วท.บ.(ท.อ.),พ.ม.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

พ.ศ.2514

002540

17086541

การวางแผนกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรืออากาศเอก วังสรรค กัณหเนตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๘

PLANNING SECONDARY SCHOOL LOCATIONS IN BANGKOK

CAPTAIN RANGSON KANHANET

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1971

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

11 ต.ค. ๒๕๖๕

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.....
.....
.....
.....

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สาร

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวางแผนกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร
ชื่อ เรืออากาศเอก รังสรรค์ กัณฑ์เนตร แผนกวิชาบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพการเคลื่อนย้ายของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งของ
รัฐบาลและเอกชน ตลอดจนการขยายตัวของชุมชนว่ามีทิศทางมุ่งไปในเขต
อำเภอใดของจังหวัดพระนครตามสภาพปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพจุดตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน
ในจังหวัดพระนครในช่วงเวลา พ.ศ. 2504 - 2509 และ พ.ศ.
2510 - 2514 ว่ามีสภาพเหมือนกัน และต่างกันอย่างไร
3. เพื่อกำหนดแนวโน้มในการกำหนดจุดตั้งโรงเรียนดังกล่าวในปี พ.ศ. 2515-
2519 และแบ่งเขตการศึกษา เพื่อความพอดีของสภาพสังคม และชวยลด
ปัญหานักเรียนไปแออัดในเขตใดเขตหนึ่ง

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาถึงสภาพการเคลื่อนย้ายของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาผู้วิจัย
ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ และปรึกษาท่านผู้รู้อย่างท่านตลอดจนหน่วยงาน
เกี่ยวข้องของบางหน่วย เพื่อทราบและรวบรวมข้อมูลมาเป็นแนวทาง เขียนแบบสำรวจข้อเท็จจริง
ให้นักเรียนจำนวนหนึ่งที่ใช่เป็นประชากรตอบ แบบสำรวจจนผู้วิจัยได้ส่งให้แก่ักเรียนมัธยม
ศึกษาชั้น ม.ศ. 1-5 ของโรงเรียนทั้งของรัฐบาลและเอกชนที่เปิดทำการสอนในปีการศึกษา
2504 - 2509 จำนวน 7 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในปีการศึกษา
2510 - 2514 จำนวน 2 โรงเรียน โดยส่งแบบสำรวจให้กับนักเรียน จำนวน

ประมาณ 10% และได้รับคืนร้อยละ 91.55 จากแบบสำรวจทั้งหมด 886 ชุด เป็นแบบสำรวจจากนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในปี 2504 - 2509 จำนวน 669 คน คิดเป็นร้อยละ 90.28 จากนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในปี 2510 - 2514 จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 97.93 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการหาค่าเปอร์เซ็นต์ ค่าเฉลี่ย และ χ^2 -test ระหว่างกลุ่มนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการเคลื่อนย้ายของนักเรียนต่างจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียงในปัจจุบัน (พ.ศ. 2512) มีผลทำให้เกิดปัญหาที่เรียนของนักเรียนในจังหวัดพระนครไม่พอ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 33.64 ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนจากจังหวัดใกล้เคียง คิดเป็นจำนวนร้อยละ 11.56 นักเรียนจากจังหวัดอื่นในปีการศึกษา 2513 คิดเป็นจำนวนร้อยละ 5.46 นักเรียนจากจังหวัดอื่นในปีการศึกษา 2505-2512 คิดเป็นจำนวนร้อยละ 16.62

2. สภาพการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนในจังหวัดพระนครระหว่างปีการศึกษา 2512 มาจากอำเภอต่าง ๆ ภายนอกที่ตั้งโรงเรียน และจังหวัดใกล้เคียง เป็นจำนวนร้อยละ 53.12 ซึ่งประกอบด้วย

2.1 นักเรียนมาจากอำเภอต่าง ๆ ภายนอกที่ตั้งโรงเรียนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 41.69

2.2 นักเรียนมาจากจังหวัดใกล้เคียงคิดเป็นจำนวนร้อยละ 11.43

3. การกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร ควรยึดเกณฑ์ 6 เกณฑ์ต่อไปนี้

3.1 ควรกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาให้อยู่ในศูนย์กลางที่อยู่ของนักเรียนภายในรัศมี 1.5 ก.ม.

- 3.2 พื้นที่ตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีขนาด 9 ไร่ ทั้งนี้เพื่อการขยายกิจการของโรงเรียนในอนาคตด้วยแล้ว
 - 3.3 พื้นที่ตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาควรอยู่ในเขตเทศบาล
 - 3.4 ไม่กำหนดจุดตั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของชุมชน
 - 3.5 จุดตั้งโรงเรียนไม่ควรอยู่ใกล้บริเวณ ซึ่งมีถนนตัดกันตั้งแต่ 2 สายขึ้นไป ภายในรัศมี 20 เมตร
 - 3.6 จุดตั้งโรงเรียนควรอยู่ในทิศทางที่ชุมชนกำลังขยายตัวออกไป
4. การกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในช่วงปีการศึกษา 2504 - 2509 และช่วงปีการศึกษา 2510 - 2514 มีสภาพเหมือนกัน
 5. การแบ่งเขตการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรแบ่งออกเป็น 3 เขต ความถี่รวมของจำนวนโรงเรียน : จำนวนนักเรียน : จำนวนประชากรโดยประมาณ

Thesis Title Planning Secondary School Locations in Bangkok.
Name Captain Rangson Kanhanet.
Department Educational Administration
Academic Year 1970

ABSTRACT

Statement of the Problems

This study intends to find the new points of problems in secondary education in Bangkok in order to plan and predict locations of secondary schools in the future. The specific objectives of this research were as follows :

1. to study the present state of government and private secondary school students' migration and the growth direction of the Bangkok Community.
2. to study the locations of government and private secondary schools in Bangkok during 1961-1966 and 1967-1971
3. to predict the possible locations of Bangkok secondary schools during 1972-1976 and to indentify the educational zones in order to concur with the needs of the Bangkok Community and to attempt to distribute the increasing student enrollment among all districts in Bangkok.

Method and Procedures

The data analyzed in this study were based on opinions of some educators, information obtained from some journals,

records collected by some governmental organizations, and surveys performed by the investigator.

The subjects included 741 M.S. 1-5 students in seven government and private secondary schools operated during 1961-1966, and 145 M.S. 1-5 students in two private secondary schools operated during 1967-1971 .

The inventory returns were 669 from 741 (90.28 %) for the first group of students and 142 from 145 (97.93 %) for the second group.

The statistical methods used were percentage, mean, and t-test.

Findings and Conclusions

1. The migration of provincial students into Bangkok during the year 1969 caused serious problems concerning overenrollment. The statistical analysis demonstrated that 33.64 percent of the students in Bangkok schools consisted of 11.56 percent as students living in the nearby provinces, 5.46 percent as students coming from other provinces in the year 1970, and 16.62 percent as students coming from other provinces during the year 1962 to 1969

2. The statistical records of the students in Bangkok schools who came to their schools every day in the year 1969 demonstrated that 53.12 percent consisted of

2.1 41.69 percent of students from one district to another district.

2.2 11.43 percent of students from the nearby provinces.

3. The criteria for locating the site of secondary schools in Bangkok are as follows:

- 3.1 The location of the secondary school should be at the centre of the area where the students live and within a radius of 1.5 km.
- 3.2 The secondary school campus should be about 9 rai (22.5 acre) for future expansion.
- 3.3 The secondary schools should be within the municipal area.
- 3.4 The location of the secondary schools should not be in an area which might be an obstacle to community expansion.
- 3.5 The location of the secondary schools should not be near cross roads (beyond 20 metres).
- 3.6 The location of the secondary school should be at a place expected to become an expanded community.

4. The location of the secondary schools in Bangkok during 1961-1966 and 1967-1971 are similar.

5. The educational zones in Bangkok should meet the ratio of schools: students: population in three educational zones.

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขอุปสรรครวมทั้งข้อข้องใจต่าง ๆ ตลอดมา นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของกรมวิสามัญศึกษา ตลอดจนอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลบางโรงเรียน ที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อเป็นอย่างดี หนึ่งสิ่งที่จะต้องกล่าวถึงไว้ในที่นี้ด้วย คือ ความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสำรวจทุกท่าน ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากเพื่อน ๆ และจากผู้ที่ใกล้ชิด ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

เรืออากาศเอก วัชรรงค์ กัณฑ์เนตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนที่ประกอบ	ณ
บทที่	

1. บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย	6
ความสำคัญของปัญหา	6
คำจำกัดความ	6
ลำดับของการเสนอข้อมูล	7

2. ผลงานค้นคว้าเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความมุ่งหมายของการวางแผน	8
ผลงานค้นคว้าเขียน	9
งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	13
สรุป	18

3. วิธีการดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	26
ลักษณะของเครื่องมือ	27

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การเสนอข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สรุป	35
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล:	
สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจข้อเท็จจริง	36
ผลการวิเคราะห์ที่เกณฑ์ที่ใ้กำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา	86
ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ใ้กำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา	93
การจำกัดเขตการศึกษา	100
การทำนายจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา และจำนวนประชากรในช่วงปี	
2515 - 2519	111
แนวโน้มในการสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษา เพิ่มในช่วงปีการศึกษา	
2515 - 2519	114
สรุป	118
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	
ผลการวิจัย	126
อภิปราย	137
ขอเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก	147

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	29
2. จำนวนแบบสำรวจที่แจก ได้รับคืน และใช้ได้	32
3. อายุของผู้ตอบแบบสำรวจแยกตามชั้น	36
4. ยานพาหนะที่นักเรียนใช้ในการเดินทางมาศึกษา และกลับบ้าน	38
5. จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสำรวจแยกตามเพศ	39
6. เวลาไป-กลับ และการใช้เวลาในการเดินทางมาศึกษาของนักเรียน	40
7. รายได้ของผู้ปกครองกับความรับผิดชอบในการให้การศึกษาแก่บุตร	42
8. การตัดสินใจในการเข้ารับการศึกษาของนักเรียน	44
9. เหตุผลที่นักเรียนไม่ศึกษาต่อเมื่อจบจากโรงเรียนที่กำลังศึกษา	45
10. สถาบันที่นักเรียนมุ่งเข้าศึกษาต่อเมื่อจบจากโรงเรียนที่กำลังศึกษา	46
11. การตัดสินใจเข้าและไม่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนใกล้บ้าน	47
12. เหตุผลของนักเรียนที่ไม่ยอมเข้าโรงเรียนใกล้บ้าน	48
13. จำนวนนักเรียนจากอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง	59
14. รายละเอียดจำนวนนักเรียนจากอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง	61
15. จำนวนการเคลื่อนย้ายของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร	65
16. ที่อยู่ของนักเรียนในจังหวัดพระนคร	76
17. ขนาดและราคาที่ดินในขณะเริ่มตั้งโรงเรียนและในปัจจุบัน	78
18. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ที่ตั้งโรงเรียนเกณฑ์ที่ 1 และคะแนนที่ได้	86
19. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ที่ตั้งโรงเรียนเกณฑ์ที่ 2 และคะแนนที่ได้	87
20. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ที่ตั้งโรงเรียนเกณฑ์ที่ 3 และคะแนนที่ได้	88
21. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ที่ตั้งโรงเรียนเกณฑ์ที่ 4 และคะแนนที่ได้	89
22. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ที่ตั้งโรงเรียนเกณฑ์ที่ 5 และคะแนนที่ได้	90
23. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ที่ตั้งโรงเรียนเกณฑ์ที่ 6 และคะแนนที่ได้	91

ตารางที่

ท
หน้า

24. ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ 1	93
25. ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ 2	94
26. ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ 3	95
27. ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ 4	96
28. ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ 5	97
29. ผลการทดสอบเกณฑ์ที่ 6	98
30. ผลการทดสอบเกณฑ์ทั้ง 6 เกณฑ์	99
31. จำนวนเปรียบเทียบของโรงเรียน นักเรียน และประชากร	100
32. อัตราส่วนของจำนวนโรงเรียน นักเรียน และประชากร	101
33. การเพิ่มประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	103
34. การแบ่งเขตการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	106
35. ผลการทดสอบการกำหนดจุดตั้งโรงเรียนกับเกณฑ์ทั้ง 6 เกณฑ์	108
36. ผลวิเคราะห์เกณฑ์ทั้ง 6 เกณฑ์	109
37. จำนวนนักเรียน และจำนวนประชากรในช่วงปีการศึกษา 2515-2519 ..	112
38. อัตราส่วนของจำนวนโรงเรียน : จำนวนนักเรียน : จำนวนประชากร ปีการศึกษา 2512	113
39. จำนวนโรงเรียนที่ควรสร้างเพิ่มในปีการศึกษา 2513-2519	114
40. อัตราส่วนเฉลี่ยของจำนวนโรงเรียน : จำนวนนักเรียน : จำนวนประชากร ปีการศึกษา 2513 - 2519	117

สารบัญแนบที่

แนบที่หมายเลข	หน้า
1. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร	4
2. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมที่ใช้เป็นประชากร	30
3. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนปทุมคงคา	50
4. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนสายน้ำผึ้ง	51
5. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนจรัสสมรอนุสาสน์	52
6. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนศรีวิกรม์	53
7. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอห์น	54
8. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพศึกษา	55
9. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนรุจิเสวีวิทยา	56
10. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนสุภาณีทวีทยา	57
11. แสดงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนโรงเรียนบุตรข้าราชการกองทัพบก	58
12. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนปทุมคงคา	67
13. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนสายน้ำผึ้ง	68
14. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนจรัสสมรอนุสาสน์	69
15. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนศรีวิกรม์	70
16. แสดงที่ตั้งของโรงเรียน เซนต์จอห์น	71
17. แสดงที่ตั้งของโรงเรียน กรุงเทพศึกษา	72
18. แสดงที่ตั้งของโรงเรียน รุจิเสวีวิทยา	73
19. แสดงที่ตั้งของโรงเรียน สุภาณีทวีทยา	74
20. แสดงที่ตั้งของโรงเรียนบุตรข้าราชการกองทัพบก	75
21. แสดงทิศทางการขยายตัวของชุมชนในจังหวัดพระนคร	81
22. แสดงเขตการศึกษาในจังหวัดพระนคร	107